

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

А. БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ Өңірлік университеті

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІЛІМ
БЕРУДІҢ ҮЗДІКСІЗДІГІ –
ЗАМАНАУИ ПЕДАГОГТАРДЫҢ
ТАБЫСТЫЛЫҒЫНЫҢ КЕПІЛІ»

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МАТЕРИАЛДАРЫ

I КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ

«НЕПРЕРЫВНОСТЬ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО
ОБРАЗОВАНИЯ – ЗАЛОГ УСПЕШНОСТИ
СОВРЕМЕННЫХ ПЕДАГОГОВ»

I КНИГА

Қостанай, 2022

ПЕДАГОГТЕРДІҢ КӘСІБИ ДАМУЫНДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Искиндиrowa Ляззат Аристанбаевна,
педагог-модератор, қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі
Куантаева Динара Михайловна,
қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі
«Қостанай қаласы білім бөлімінің М. Қозыбаев атындағы
№ 23 жалпы білім беретін мектебі» КММ
Қостанай қ., Қазақстан

Аннотация

Өзектілігі мен мақсаты: Баяндамада педагогтің кәсіби өсуіне жағдай жасау мәселелерінің тиімді шешімін табу, сондай-ақ оларды жетілдіру жолдары қарастырылған. Педагогтің кәсіби дамуын, оның құзыреттілігін, педагогикалық шеберлігін арттырудың маңыздылығы ашылады.

Түйінді сөздер: білім беру, инновация, кәсіби даму, құзыреттілік, педагогикалық шеберлік.

Аннотация

Актуальность и цель: В докладе рассматриваются вопросы, связанные с поиском эффективного решения проблемы создания условий для профессионального развития педагога, а также пути их повышения. Раскрытие важности развития педагогического мастерства, компетентности и профессионального развития педагога.

Ключевые слова: образование, инновация, профессиональное развитие, компетентность, педагогическое мастерство.

Abstract

Relevance and purpose: The report discusses issues related to the search for an effective solution to the problem of creating conditions for the professional development of teachers, as well as ways to improve them. To reveal the importance of the development of pedagogical skills, competence and professional development of the teacher.

Keywords: education, innovation, professional development, competence, pedagogical skills.

Орыс мұғалімі, жазушысы К.Д.Ушинский айтқандай, заманауи талаптарға сәйкес әрбір мұғалім өз білімін жетілдіре отырып, күн сайын өз сабақтарында ескі форматтағы сабақтарды емес, жаңа талаптарға сай инновациялық технологияларды қолданады, сабақ мазмұнды, тартымды, тиімді, ақылға қонымды болады. Осыған байланысты, білім туралы Заңның 8-бабында «Білім беру жүйесінің негізгі мақсаттарының бірі оқытудың жаңа технологияларын еңгізу, білім беруді компьютерлендіру және жаһандық халықаралық коммуникациялық желілерге қол жеткізу болып табылады» делінген.

Инновация термині нені білдіреді? «Инновация» ағылшын тілінде (Innovation) «инновацияға кіріспе» дегенді білдіреді. Бұл термин мәдениет жетістіктерін саудаға, тауар алмасу процестеріне пайдалануды, аударуды білдіреді. «Инновация» деген термин антропологиядан экономикаға, содан кейін педагогикаға ауысып, білім беру және білім беру жүйесіндегі әртүрлі өзгерістерді, оқу орындарының практикалық немесе ғылыми қызметінде пайда болған оқыту әдістерін зерттеді.

Білім берудегі инновациялық процестің нәтижесі теориялық және практикалық инновацияларды қолдану болып табылады. Білім беру жүйесіндегі инновациялар, білім беру мақсатында инновацияларды еңгізуді, жаңа маңызды тәсілдер мен практикаларды және білім беру нысандарын трансформациялауды, жаңа білім беру жүйесін еңгізуді және таратуды, мектепті басқарудың жаңа технологияларын жасауды және дамытуды және мектеп жаңа білім беру бағытын ұстанған кезде оның мақсатын, мазмұнын, әдісін жаңа талаптарға сәйкестендіруді қамтиды [1].

Әдетте, инновациялар дәстүрлі мәселелерді жаңадан шешу, фактілерді түсіну және жалпылау процесінің ұзақтығы нәтижесінде туындайды. Қазіргі заманғы жаңалықтардың көпшілігі тарихи тәжірибемен тығыз байланысты және сипаты, өткенмен ұқсастығы бар. Бұл белгілі бір тұжырымдарға сәйкес келетін, белгілі бір жағдайларға сәйкес келетін инновациялық процесс белгілі бір мақсатқа бағытталғанын және қазіргі идеяны құру, шоғырландыру, қолдану және жоғалту үрдісі екенін түсінуге мүмкіндік береді. ол жаңалықтарды түсінетін жүйені сапалы жақсартуға, оның қатысушыларын ынталандыруға және жаңалықтар тұрғысынан көзқарастарын өзгертуге бағытталған. Инновациялық білім беру процесінің негізінде педагогиканың екі негізгі мәселесі жатыр: педагогикалық тәжірибені зерттеу; психология мен педагогикалық ғылымның жетістіктерін тәжірибеге еңгізу.

«Технология» термині алғаш рет шет елдерде 1940-50 жылдары пайда болды және педагогикалық процесте технологиялық құралдар мен оқу бағдарламаларын қолданумен байланысты болды. Технология-бұл өндіріс процесінде шикізаттың, материалдардың немесе жартылай фабрикаттардың пішінін, қасиеттерін, қасиеттерін өңдеу, әзірлеу немесе өзгерту әдістерінің жиынтығы.

Қазақстан Республикасының Президенті: Ұлттық бәсекелестік білім деңгейімен айқындалады. Қазіргі әлемде жастарға ақпараттық технологиялар саласындағы әлемдік стандарттарға сәйкес келетін жаңа білім беру өте маңызды» білім беру саласында еліміз бәсекеге қабілетті қоғамға енуге бағытталған нәтижелі ізденістерді бастап келеді. «Білім туралы заң» оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді компьютерлендіру, жаһандық халықаралық коммуникациялық желілерге қол жеткізу міндетін нақты айқындайды. осы мақсаттар тұрғысынан пәнді оқу процесінде инновациялық технологияларды қолданудың ең тиімді және ұтымды нұсқаларын таңдау өте маңызды.

Инновациялық технологияларды қолдана отырып оқыту-танымдық іс-әрекетті ұйымдастырудың ерекше түрі. оқытудың бұл формасы нақты бағытталған мақсат қояды. Бұл мақсаттардың бірі-оқу процесінің өнімділігін арттыратын, оқушының ақыл-ой жетілуіне, өз жетістіктерін сезінуге ықпал ететін жағдай жасау. оқушы өз қызметін ұйымдастыра және басқара алуы үшін білім мазмұнын, даму тенденциялары мен оқу процесін инновациялық технологиялар, сабақтың формалары мен әдістері негізінде жетілдіру қажет. Инновация-бұл инновацияларды енгізу, инновацияларды енгізу, жаңа техника, жаңа технологиялар. Қазіргі педагогикадағы «инновациялық технологиялар» өрнегі-бұл білім беру процесінің нәтижелерін көрсететін ұғым. «Инновация-оқытушының оқу бағдарламасын әзірлеу кезінде оқытудың жаңа әдістері мен технологияларын тиімді игеруі»,» инновациялық технологияларды қолданудың негізгі міндеті: сабақ барысында қойылған мақсатқа жетудің ең тиімді әдістерін таңдай білу».

Мұғалім үшін ең маңызды мәселе-дұрыс оқыту әдісін таңдау. Инновациялық технологияларды меңгеру оқытушыдан оқыту мен зерттеу, Ақпарат және функционалдық сауаттылық саласында кәсіби шеберлікті талап етеді. Жас ұрпақты оқытуда жаңа инновациялық технологияларды пайдалану шығармашылық жетістіктердің негізгі көзі болып табылады. Жаңа инновациялық технологияларды меңгеру үшін мұғалімнің терең білімі қажет. бұл үшін қазіргі мұғалім :

- Педагогикалық үдерісте жүйелі жұмыс жүргізе білу.
- Білім берудегі өзгерістерге тез бой алдырады.
- Ойлаудың жаңа жүйесіне ие болу.
- Балалармен ортақ тіл таба алады.
- Білімді, кәсіби, шебер болу.

Инновациялық технологиялардың негізгі, педагогикалық қағидаттары: бала үшін қолайлы оқыту мен тәрбиенің бірлігі, бала күшінің қалыптасуы мен когнитивті дамуы, баланың өзіндік іс-әрекетінің әдістерін меңгеру; баланың когнитивті дамуы және шығармашылық икемділігі, оқушыны оқу процесі туралы хабардар ету, пәнге қызығушылықты арттыру құралдарын тиімді пайдалану болып табылады. Ең бастысы-әр оқушының бірегейлігін, жеке қасиеттерін тану.

Қоғамда және бүкіл әлемде болып жатқан инновациялық процестер мұғалімге кәсіби өсу мен өзін-өзі жетілдіру қажеттілігін талап етеді, өйткені «...мұғалім-бұл өмір бойы оқитын адам, тек осы жағдайда ол мұғалім болу құқығын алады». [2, 160б]

Әр баланың жеке дамуына және оның жеке дамуына кешенді педагогикалық бақылау жүргізу үшін мұғалім де, психолог та болуы керек. Кез-келген сабақ қызықты болуы үшін жаңа зерттеу жұмыстарын жүргізу қажет. Мұғалімнің өзі жұмыс іздеуші болып табылады. мұндай жаңашыл басқаларға сабақ бере алады.

Озық технологияларды қолданатын әрбір курс жақсы нәтиже береді. Мұғалім әрдайым ізденуші бола алады, өзі үшін білім жинай алады, сабақты оқушы үшін қызықты ете алады. Оқушылардың бәсекеге қабілетті жас ұрпақты тәрбиелеу үшін қажетті білім алуының тиімді тәсілдерін іздеу әрбір мұғалімнің міндеті болып табылады. Әр мұғалім оқушылардың білімін, өзіндік жұмыс түрін, инновациялық технологияларын қолдана отырып жақсарту үшін жұмыс істеуі керек.

Орта мектептердегі білім беру инновацияларына негізгі кедергі мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігінің сапасы мен деңгейі болып табылады. Мысалы, оқытудың жаңа технологиялары мұғалімнен (оның пәнінің кәсіби құзыреттілігінен басқа) педагогикалық дағдыларды талап етеді. Оқытушыдан оқыту технологиясын дамытуды талап ететін педагогикалық білім:

- оқыту және білім беру мақсаттарын диагностикалау қабілеті;
- пәнді және оның ғылыми негіздерін мұқият және жүйелі зерделеу;
- оқу материалын қайта құрылымдау, бір сабақтың емес, бүкіл пәннің индуктивті көрінісінен логикалық индуктивті-дедуктивті проблемалық мазмұнды құру мүмкіндігі;
- оқушыны өмірге дайындау, бағдарлау кезінде оқу процесін модельдеу (оның мақсаты, мазмұны, формасы, әдістері мен тәсілдері);
- оқушының өзіндік жұмысын ұйымдастыра білу;
- оқытудың белсенді әдістерін меңгеру;
- оқушы мен мұғалімнің ынтымақтастығы, қолайлы психологиялық климатты қамтамасыз ету.

Кәсіби құзыреттілікті қалыптастыру-кезеңдік процесс, яғни педагогикалық қызметте үнемі кәсібилікті арттыру қажет, және бұл кезеңдер үнемі қайталанатын, бірақ жаңа сапада. Өзін-өзі дамыту процесі, егер ол өзінің жеке өмірін саналы түрде ұйымдастырса, оны жеке дамытуда қамтитын биологиялық және әлеуметтік жеке сипаттамаларға байланысты. Кәсіби дағдыларды қалыптастыру процесі әлеуметтік ортаға байланысты, сондықтан орташа кәсіпқой жеке дамуды ынталандыруы керек.

Дамыта оқыту технологиясы - (Л.С.Выготский, Л.В.Занков, Д.Б.Эльконин, В.Б.Давыдов) баланы оқыта отырып жалпы дамыту, яғни бала бойында еркіндік, мақсаткерлік, ар - намыс қасиеттерін дамыту. Модульдік оқыту тетехнологиясы - (В.Б.Монахов) оқытудың тұтас технологиясын жобалау, алға қойған мақсатқа жетуді көздейтін педагогикалық үрдісті түзу, мұғалімге нәтижені талдап, түсіндіріп бере алатындай жүйені таңдау және құру. оқушылармен жүргізілетін қиындықтың алдын алу және түзету жұмысының жүйесін жасау. В.А.Максимова технологияларды былай ұйымдастыруды ұсынды:

- Ойын технологиялары.
- Терминдік технологиялар.
- Ақпараттық технологиялар.
- Диалогтық технологиялар;
- Құрылымдық ойлау технологиялары.

Қазіргі кезде В.А.Максимованың бұл топтастыруы әрі қарай дамытылып, күрделендіріле кеңейтілді. Жалпы педагогикалық технологиялар 3 топқа бөлінеді.

Олардың дамуын екі факторға бөліп қарастырылады:

- Объективті факторлар – инновациялық әрекеттің қарқынды дамуына жағдай жасау және оның нәтижелерін қабылдауды қамтамасыз ету.
- Субъективті факторлар – инновациялық үдеріс субъектісімен тығыз байланысты. Инновациялық үдеріс субъектілеріне ғалым-педагогтар, мұғалімдер және білім беру саласында инновацияға бағытталған әрекеттің басқа да қызметкерлері жатады.

Инновациялық іс-әрекет – педагогикалық еңбектің өнімділігін сапалы өзгертетін оқыту мен тәрбиелеудің жаңа үлгілері мен әдістерін құру үдерісі. Педагогтың инновациялық іс-әрекетінің қалыптасуы: өзінің жеке қасиеттерін есепке ала отырып, басқалардың инновациялық тәжірибесін өзгерту, жетілдіру, қабылдау қабілетімен; жаңа ғылыми идеялар мен басқалардың тәжірибесімен хабардар бола отырып, өз жұмысының нәтижесін ұғыну қажеттілігімен; жаңа ғылыми зерттеулер, олардың әдістемелік жүзеге асуын үздіксіз тәжірибеге енгізумен; педагогикалық инновацияның жаңа әдістері мен тәсілдерін өз бетінше жасаумен; педагогикалық кертартпалықпен, артта қалушылықпен белсенді күресумен сипатталады.

Инновациялық әдістердің ең негізгісінің бірі – интерактивті оқыту әдісі. Негізгі қағидасы-педагогикалық қарым-қатынас диалогы арқылы жеке тұлғаны қалыптастырып дамыту. Интерактив термині - ағылшынның «өзара әрекет» деген сөзінен шыққан. Демек, интерактивті оқыту әдістері тұлғаралық қарым-қатынасқа негізделі отырып, жеке тұлғаны дамытуға бағытталған. Сонымен бірге сапалы білім алудың алғы шарттары болып табылатын таным белсенділігі мен ізденіс белсенділігін қалыптастырып қана қоймай, әрі қарай дамытады.

Теориялық білімді өмірмен ұштастыру үшін компьютердің қажет екені даусыз. Қазіргі қоғамда ақпараттық мәдениет пен ақпараттық білім беруді ұйымдастыру аса маңызды. Ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттің бір сарындылығы баланы тез шаршатады. Сондықтан іс-әрекет формаларын түрлендіріп отырған дұрыс. Жаңа тақырыпты меңгерту кезеңінде балаға өтілетін материал төңірегінде ақпарат беру, оның практикалық бағыттылығын түсіндіру, тақырып бойынша бақылау мен диагностикалау формалары жүзеге асады. Инновациялық іс- әрекеттің мазмұны мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының оқу- тәрбие үдерісінде қолданылатын бағдарламаларды басшылыққа ала отырып, мектепке дейінгі педагогика мен психология, әлеументтану, медицина саласындағы ғылыми- зерттеу жұмыстарының нәтижелері негізінде анықталады.

Қорыта келгенде, кез-келген педагогикалық технология философиялық негізде қаралады. Сондықтан, бірінші кезекте, білім әлеміне еніп жатқан инновациялық технологияларды реттеу, жүйелеу және сұрыптау қажет. Білім беру жүйесіндегі инновациялық педагогикалық технологияларды пайдалану арқылы оқу материалдарын оқытуды бір жүйелікпен үздіксіз жүргізу, оқу-тәрбие үрдісінде оқытуда пәнаралық байланыстардың болуын қарастыру. Педагог жаңа инновациялық педагогикалық технологияларды пайдалану барысында өзін-өзі дамытады және қалыптастырады.

Әдебиеттер тізімі:

1. «Қазақстан мектептеріндегі шет тілі», 2014ж №5
2. Қабдықайыров Қ., Инновациялық технологияларды диагностикалау. – А, 2015 ж.
3. Пригожин А.И. Нововведения: стимулы и препятствия. Социальные проблемы инноватики.- М., 1989.-с. 192
4. Шишов С.Е. Понятия компетенции в контексте проблемы качества образования. «Государства и образования, 2002 г»
5. Тренерге арналған нұсқаулық. «Назарбаев Зияткерлік мектебі» ДББҰ, 2012., 6-76б.